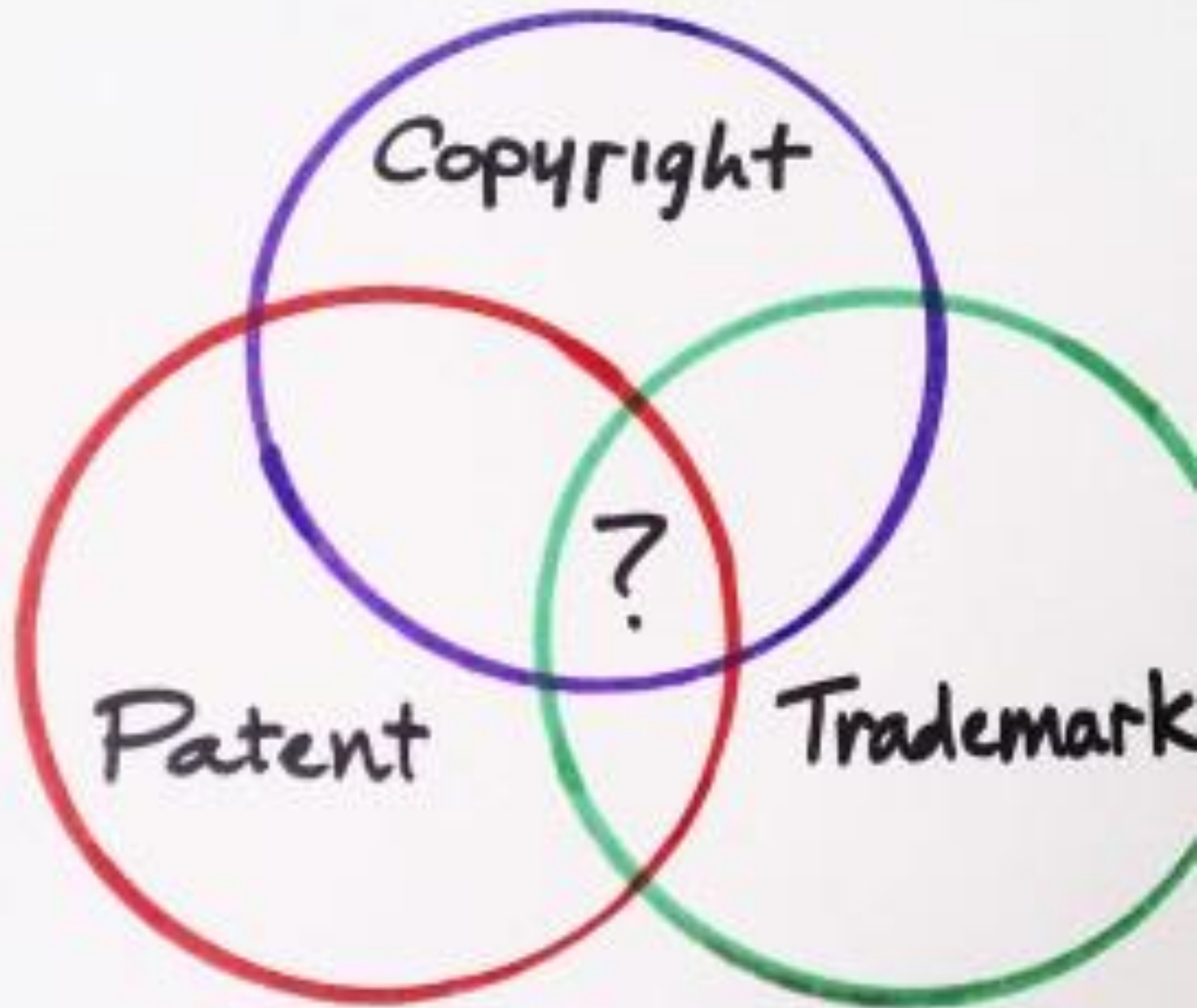

Ochrona własności intelektualnej

AGNIESZKA KWIECIEN-
MADEJ

AGNIESZKA.KWIECIEN-
MADEJ@UWR.EDU.PL

Prawa na dobrach niematerialnych → własność intelektualna

24.03.2025

„Rzeczami w rozumieniu naszego prawa cywilnego są **materialne** części przyrody w stanie pierwotnym lub przetworzonym, na tyle **wyodrębnione** (w sposób naturalny lub sztuczny), że w stosunkach społeczno-gospodarczych mogą być traktowane jako **dobra samoistne**” (J. Wasilkowski, Zarys prawa, s. 8–9)

Nie są rzeczami dobra niematerialne, takie jak utwory, wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe czy znaki towarowe. Dobra te stanowią natomiast przedmioty bezwzględnych praw podmiotowych, tj. **praw na dobrach niematerialnych**, dla których prototypem jest własność rzeczy.

Zakres pojęcia

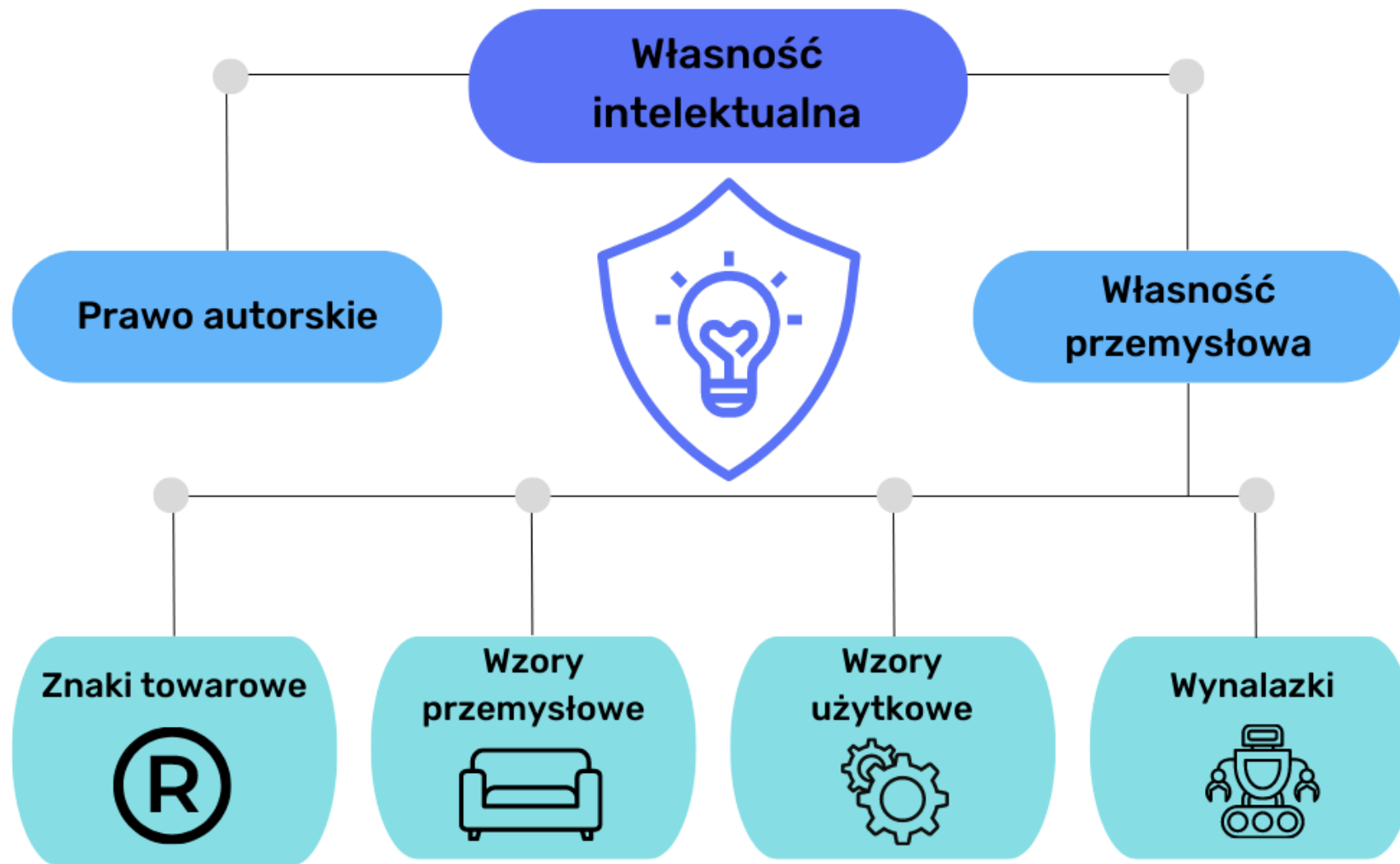
- **Ochrona**
 - realizowana przez państwo i normy prawne
- **Własności**
 - Nieograniczone (poza wyjątkami) władanie rzeczą
- **Intelektualnej**
 - Zdolności umysłowe i twórcze

Definicja własności intelektualnej

„prawo odnoszące się do dzieł: literackich, artystycznych i naukowych, interpretacji autorów oraz do wykonania artystów wykonawców, do fonogramów i programów radiowych i telewizyjnych, wynalazków we wszystkich dziedzinach działalności ludzkiej, odkryć naukowych i wzorów przemysłowych, znaków towarowych i usługowych, jak również nazw handlowych i oznaczeń handlowych, ochrony przed nieuczciwą konkurencją oraz wszystkich innych praw dotyczących działalności intelektualnej: w dziedzinie przemysłowej, naukowej, literackiej i artystycznej”

Art. 2 Konwencji sztokholmskiej z 14.07.1967 r. o ustanowieniu Światowej Organizacji Własności Intelektualnej.

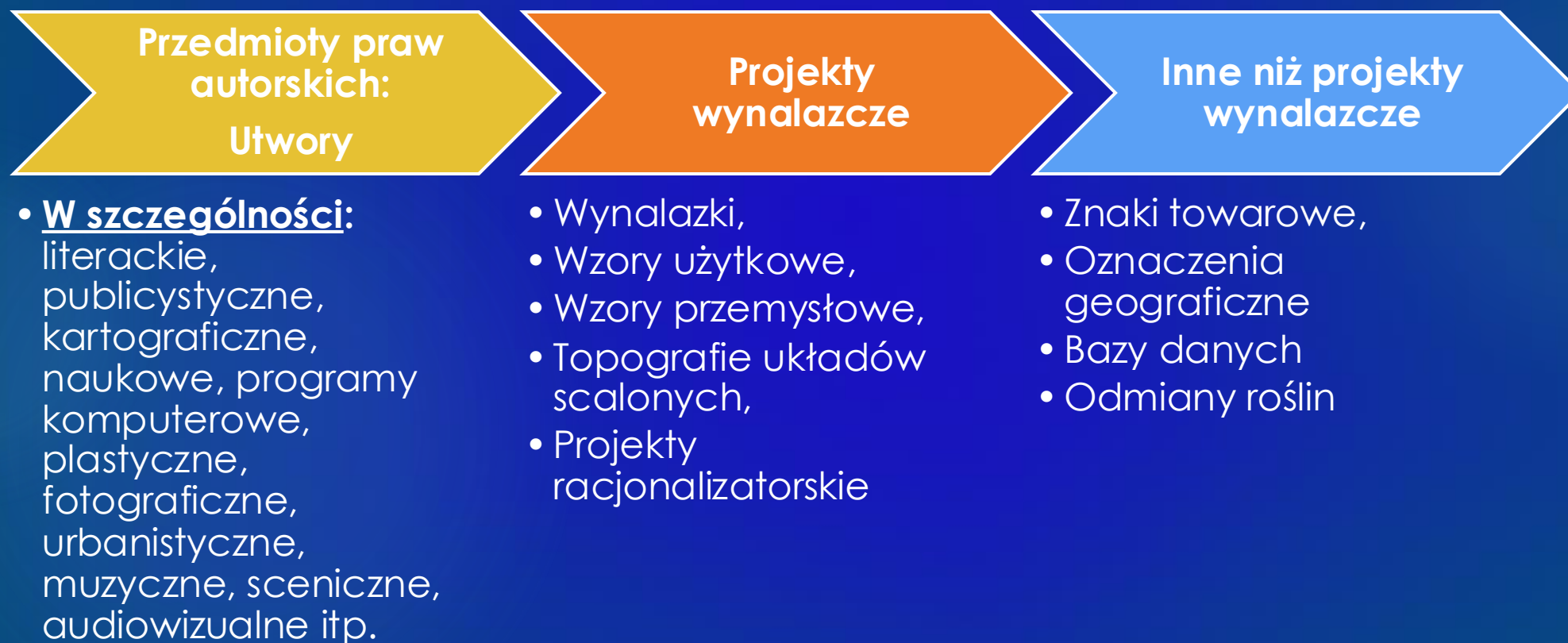

Grafika: M. Lech, [Własność intelektualna a własność przemysłowa. Co te pojęcia oznaczają?](https://znakitowarowe-blog.pl/wlasnosc-intelektualna-wlasnosc-przemyslowa/),
<https://znakitowarowe-blog.pl/wlasnosc-intelektualna-wlasnosc-przemyslowa/>, dostęp: 6.10.2024 r.

Zakres przedmiotowy dóbr własności intelektualnej

24.03.2025

Wybrane Międzynarodowe Źródła Prawa Autorskiego

Konwencja bemeńska (1886 r.)

- ochrona dzieł literackich naukowych, artystycznych - bez względu na sposób wyrażenia

Powszechna Konwencja o Prawie Autorskim (1952 r.)

- Instytucja noty copyright, która stanowiła rodzaj surogatu dla spełnienia szczegółowych wymogów formalnych przewidywanych w państwie dochodzenia ochrony utworu

Konwencja rzymska (1961 r.)

- Prawa artystów wykonawców, prawa producentów fonogramów, prawa do nadań

Porozumienie TRIPS (1994 r.)

- załącznik 1C do Konwencji ustanawiającej Światową Organizację Handlu (WTO) uchwalonej 5.04.1994 r. w Marrakeszu,

Traktaty WIPO: WCT i WPPT (1996 r.)

- utrzymanie i rozwój ochrony praw autorskich i praw pokrewnych z uwzględnieniem rewolucyjnych zmian wynikających z rozwoju technologicznego, polegającego w szczególności na zastosowaniu techniki cyfrowej

Systemy prawa autorskiego

24.03.2025

POJĘCIE PRAWA AUTORSKIEGO

W znaczeniu wąskim oznacza zbiór przepisów służących ochronie interesów twórców oraz stosunków prawnych związanych z tworzeniem utworów, korzystaniem z nich oraz ich ochroną.

W szerszym znaczeniu pojęcie prawa autorskiego obejmuje również regulacje dotyczące tzw. praw pokrewnych – tzn. praw wyłącznych, przyznanych m.in. artystom wykonawcom, producentom fonogramów, nadawcom radiowym i telewizyjnym.

Prawa pokrewne

Dotyczą osób i podmiotów, które pośredniczą w przekazywaniu utworu publiczności, ale nie można przypisać im twórczego wkładu w powstanie utworu np. aktorzy, tancerze, dyrygenci, producenci, nadawcy radiowi, wydawcy książek

KATALOG PRAW POKREWNYCH

Prawa do artystycznych wykonania (art. 85-93 Pr. Aut) 50 lat

Prawa do fonogramów i wideogramów (art. 94-96 pr. Aut.) 50/70 lat

Prawa do nadań programów (art. 97-99 Pr. Aut.) 50 lat

Prawa do pierwszych wydań

Prawa do wydań naukowych i krytycznych (art. 99¹ -99⁶ Pr. Aut) – 30 lat

+ przepisy wspólne do wszystkich praw pokrewnych (art.100-103 Pr. Aut)

Pojęcie i źródła własności przemysłowej

Konwencja paryska (1883)

- ▶ Zgodnie z art. 1 ust. 2 konwencji paryskiej przedmiotem ochrony własności przemysłowej są:
 - ▶ patenty na wynalazki,
 - ▶ wzory użytkowe,
 - ▶ wzory przemysłowe,
 - ▶ znaki towarowe,
 - ▶ znaki usługowe,
 - ▶ nazwy handlowe
 - ▶ oznaczenia pochodzenia lub nazwy pochodzenia,
 - ▶ zwalczanie nieuczciwej konkurencji (od 1900 r.)

W wyniku rozwoju technicznego, technologicznego i gospodarczego wykształciły się nowe dobra niematerialne wykorzystywane w działalności gospodarczej, które zasługują na ochronę np.:

- ▶ topografie układów scalonych,
- ▶ informacje techniczne, technologiczne, handlowe, organizacyjne lub inne mające wartość gospodarczą,
- ▶ odmiany roślin,

Ustawa z dnia 30.06.2000 r. prawo własności przemysłowej

- ▶ Art. 1 ust. 1: Ustawa normuje:
 - 1) stosunki w zakresie wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych;
 - 2) zasady, na jakich przedsiębiorcy mogą przyjmować projekty racjonalizatorskie i wynagradzać ich twórców;
 - 3) zadania i organizację Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej «Urzędem Patentowym»”.
- ▶ Art. 2 stanowi: „Zwalczanie nieuczciwej konkurencji normuje odrębna ustawa”.

Ochrona własności intelektualnej

Prawo autorskie

- ▶ Ochrona prawna niezależna od spełnienia formalności, bezpłatna
- ▶ Jeden rodzaj przedmiotu ochrony – utwór
- ▶ Ochrona praw osobistych i majątkowych
- ▶ Jednolity czas ochrony utworów (prawa majątkowe 70 lat od śmierci twórcy, prawa osobiste bezterminowo)

Prawo własności przemysłowej

- ▶ Ochrona prawna uzależniona od rejestracji we właściwym urzędzie, odpłatna,
- ▶ Kilka rodzajów przedmiotów objętych ochroną -wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, znaki towarowe, oznaczenia geograficzne, topografie układów scalonych, odmiany roślin,
- ▶ Ochrona praw majątkowych,
- ▶ Różny czas ochrony poszczególnych przedmiotów własności przemysłowej

Pytania

1. Prawo własności intelektualnej obejmuje ochroną:
 - a. Dobra niematerialne, będące rezultatami pracy ludzkiego intelektu,
 - b. Materialne nośniki, na których zapisano efekty pracy twórczej człowieka,
 - c. Rezultaty pracy twórczej człowieka oraz nośniki, na których je zapisano,
 - d. Proces twórczy, bez względu na jego efekt
2. Pojęcie „własność intelektualna”:
 - a. Nie zostało zdefiniowane w żadnym akcie prawnym,
 - b. Zostało zdefiniowane z ustawie z dnia 4 lutego 1994 r o Prawie autorskim i prawach pokrewnych,
 - c. Zostało zdefiniowane w art. 2 Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych z 1886 r.,
 - d. Zostało zdefiniowane w art. 2 Konwencji sztokholmskiej o ustanowieniu Światowej Organizacji własności intelektualnej z 1967 r.,

Pytania

3. Ochrona wynalazków w polskim porządku prawnym:

- a. Wynika z ustawy z dnia 4 lutego 1994 r o prawie autorskim i prawach pokrewnych,
- b. Wynika z ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji,
- c. Wynika z ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej,
- d. Nie jest objęta regulacją ustawową,

4. Prawem pokrewnym w świetle ustawy z dnia 4 lutego 1994 r o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie jest:

- a. Prawo do artystycznych wykonania,
- b. Prawo do fonogramów,
- c. Prawo do nadań programów,
- d. Prawo tłumacza do zrealizowanego przez niego opracowania utworu,

5. Odpłatność ochrony jest cechą:

- a. prawa własności intelektualnej;
- b. Prawa autorskiego,
- c. Prawa własności przemysłowej,
- d. Żadna z odpowiedzi nie jest prawidłowa,

Przydatne linki:

- ▶ **Tekst ustawy o prawie autorskim:**
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19940240083/U/D19940083Lj.pdf>
- ▶ **Tekst ustawy prawo własności przemysłowej:**
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010490508/U/D20010508Lj.pdf>
- ▶ **Strona internetowa Urzędu Patentowego RP:**
<https://uprp.gov.pl/pl>
- ▶ **„PWP w pigułce” mini skrypt Urzędu Patentowego:**
[https://uprp.gov.pl/sites/default/files/2019-12/Ochrona własności przemysłowej w pigulce.pdf](https://uprp.gov.pl/sites/default/files/2019-12/Ochrona%20wlasnosci%20przemyslowej%20w%20pigulce.pdf)
- ▶ **Podcast:**
https://www.youtube.com/playlist?list=PLEY-zSsDUaSgfkS_QoOPj-KCeKXSEFD_b3e